

OVERIGENS

Een afvalrace

Als september nadert en het nieuwe schooljaar uit de startblokken gaat, krijgen we telkens weer het verwachte riedeltje geserveerd: de kwaliteit van ons onderwijs laat te wensen over, de lat moet omhoog, excelleren is de boodschap, en onze plaats heroveren in het Europese koppeloton. Want de laatste jaren zijn we aardig gezakt op de ranking voor wiskunde, wetenschappen ...

Toch zijn er, als je goed luistert, ook andere geluiden te horen. Er zijn inderdaad toonaangevende stemmen die blijven hameren op hét grote probleem van ons onderwijs: het watervalstelsel. De grote aantrekkingskracht van het algemeen vormend onderwijs, het aso – zeg maar de drang om bij de besten te zijn – stuwt te veel leerlingen naar richtingen die ze niet of alleen met hangen en wurgen aankunnen. Waarna ze noodgedwongen afzakken naar technische en beroepsafdelingen die maatschappelijk jammer genoeg nog altijd minder aanzien en erkenning krijgen. Dat resulteert in nogal wat gevallen in demotivatie en schooluitval. We zitten nog altijd met een te hoog percentage van leerlingen die hun studietijd afsluiten zonder getuigschrift of diploma.

Een domeinschool ...

Iemand die dit probleem al jaren met lede ogen aanziet is Paul Yperman, voormalig directeur van het jezuïetencollege in Aalst. Hij werkte mee aan de hervorming van ons onderwijs in de commissie-Monard en was adviseur op het kabinet van minister van Onderwijs Pascal Smet. Sinds 2003 is Yperman voorzitter van de overkoepelende vzw van de jezuïetencolleges in ons land.

Nu staan jezuïetencolleges bij ons algemeen bekend als veeleisende scholen van topniveau, om het woord elitair niet te gebruiken. Vanuit die wereld verwacht je niet direct dat ze vragen stellen bij de afvalrace in onze scholen en zich bekommeren om het niveau van het technisch en beroeps onderwijs. En toch is dat zo. En hoe! Wij waren wellicht niet de enigen die verrast opkeken toen we vernamen dat de jezuïeten een nieuwe school willen bouwen in ... Molenbeek! En niet zomaar een school. Het wordt een zogeheten domeinschool waar leerlingen zowel aso, tso als bso kunnen volgen in het zogenaamde *STEM*-domein¹ en in het domein *Maatschappij en welzijn*

Waarom een domeinschool? Omdat Vlamingen een *schoolpoortkeuze* maken, antwoordt Yperman. *Ze kiezen eerst de school, dan de richting. Daardoor is het aandeel leerlingen in aso-richtingen de voorbije decennia alleen maar groter geworden. Dat is op zich geen goeie*

¹ STEM staat voor *Science, Technology, Engineering en Mathematics*.

evolutie. Door een school rond een domein te organiseren, willen we dat vermijden. En, zo gaat Yperman verder, wat is er mis met aso-leerlingen die op dezelfde speelplaats rondlopen als leerlingen uit tso en bso? Later zullen ze ook moeten samenwerken.²

... in Molenbeek

Ook de keuze voor Molenbeek is geen toeval, zo lezen we op de website van de jezuïeten³. Toen het schoolbestuur op zoek was naar een geschikte locatie voor een nieuwe school, werd uitsluitend gefocust op de arme sikkels: een gordel van wijken van de gemeenten Sint-Gillis, Anderlecht, Sint-Jans-Molenbeek, Schaarbeek en Sint-Joost-ten-Node. Deze stadswijken worden gekenmerkt door een hoge bevolkingsdichtheid, een concentratie aan immigranten, een uiterst laag gemiddeld inkomen per persoon en een hoge werkloosheid. Uiteindelijk werd een locatie gevonden langs de Ninoofse Steenweg dicht bij het West Station in de gemeente Sint-Jans-Molenbeek.

De school in Molenbeek zit nog in de ontwikkelingsfase en zal vanaf 2023 onderwijs aanbieden aan 850 leerlingen. De jongeren zullen er ook buiten de schooluren terecht kunnen voor begeleiding en vrije tijdsbesteding.

Even opmerkelijk als de keuze van de locatie is de naam van de school: de Egied Van Broeckhovenschool. De plek ligt namelijk heel dicht bij Kuregem (Anderlecht) waar de jezuïet Egied Van Broeckhoven in de jaren zestig woonde en werkte als priester-arbeider. Hij stierf op 34-jarige leeftijd in een arbeidsongeval in een metaalbedrijf.

Werken op de breuklijnen in de samenleving

De optie om een domeinschool in Molenbeek op te starten komt niet uit de lucht vallen. In 2015 hebben de jezuïeten hun opvoedingsproject hertaald en aangepast aan de noden van vandaag. Ze zien het als hun taak te werken op de breuklijnen in de samenleving, onder meer de ecologische crisis, de demografische verschuivingen en de groeiende ongelijkheid. Daarom proberen ze ook in steden waar ze al jaren actief waren, uit hun aso-cocon te stappen en in te zetten op schaalvergroting, om zo het onderwijsaanbod te verbreden met tso- en bso-richtingen.

In die aangepaste visie past ook de uitbouw van een sociaal project in alle secundaire jezuïetenscholen. Concreet komt dat neer op een verplichte sociale stage: van Nederlands geven aan nieuwkomers tot helpen in woonzorgcentra. Ook werken rond vluchtelingen, in samenwerking met dat andere netwerk van de congregatie: de *Jesuit Refugee Service*, is een optie.

² *De Standaard*, 14 juni 2021

³ *Waarom de jezuïeten uitgerekend in Molenbeek een school openen*, www.jezuïeten.org/jongeren-en-onderwijs